

Кундера „заборавио“ Хитлерову чизму

Русија има и другачији однос према својини него Запад. У земљи која заузима 11 временских зона, катастар нема исти значај као у Лондону, Женеви или Њујорку. А сурови услови живота чине да се више рачуна на суседа него на својину да би се преживело. Појам „заједничка одговорност“, о којем западни експерти никада не расправљају, кључан је да бисмо разумели друштвено и политичко функционисање Русије. А он пак подразумева заједничку узајамну одговорност два обвезника, једног који прима помоћ и другог који је даје. Чврсто је повезан с некадашњом руском комуном, и почива на снази међуљудских односа и личних размена добара и услуга, начелу потпуно непознатом у западним индивидуалистичким друштвима, чији се друштвени односи ограничавају на активност потрошачких микроентитета.

То је облик колективног осигурања који јамчи подршку члановима заједнице и наново расветљава феномене толико извикане на Западу, као што су бирократија и корупција.

Све то показује да Русија није ни Европа ни Азија, нити је сводљива на иједну категорију западне филозофије и политике. Запад то доживљава као неподношљив изазов. Он не може да схвати да тај изазов не намеће Русија него он сам јер одбија да призна да његове категорије нису делотворне, а уске концепције слободе и демократије могу се разматрати на сасвим другачији начин.

Постављајући Русију пред изазов да се преобрати према његовом виђењу, Запад је покренуо рат који траје хиљаду година и неће престати док год се овај не одрекне своје воље за хегемонијом. Мит о крволочном руском медведу и даље траје, иако је украјинска криза имала срећан епилог. Међутим, ни САД ни ЕУ нису спремне да попусте.

Води их уверење да су они учитељи, а Русија њихов ученик, као и гласна подршка земаља Источне Европе. Чешки писац Милан Кундера, следећи Вацлава Хавела, као и бројне пољске интелектуалце, говорио је о „отетом Западу“ да би описао источноевропске земље, савезнице совјетске Русије. Од пада Гвоздене завесе, генерација која је стасавала противећи се комунизму дошла је на власт и брзо заузела позицију насупрот Русији. Због лоших сећања на пријатељство на које су се често ослањали цареви, али и потребе да се, по изласку из комунизма, створи сопствени идентитет.

Након 1991, постављање Централне Европе насупрот Русији много је допринело стварању идентитета тих нових слободних земаља и омогућило им брзу интеграцију у ЕУ и НАТО. Пошто је нестала идеологија „братских комунистичких земаља“, ти народи доживели су својеврстан дефект идентитета. Словени нису ни Латини ни Германи, као остатак Западне Европе. Католици и протестан-

ти сматрају се веома другачијим од руских православних Словена. Тај осећај да су хибридни, те не припадају ни једној ни другој страни, развио је снажну потребу да се прикључе неком табору, у овом случају западноевропском. Махање претњом од Руса било је веома ефикасно оружје да се убрза процес њихове интеграције у европску и америчку орбиту, жељну да стекне предност над Русијом.

Хавел с много носталгије памти Хабзбуршко царство

Русија се шири на 11 временских зона и катастар нема исти значај као у Лондону или Њујорку, а особен је однос према својини због сурових услова живота, који налажу, да би се опстало, да се више рачуна на суседа него на својину

Тиме је Русија искључена из Европе и створен је зид непријатељства између ње и Запада. Тај јаз створио је још оштрије разликовање „цивилизоване“ Европе од Истока, који је постао још даљи и неизвеснији. Границе Источне Европе, које су пре 1991. поделиле Немачку на два дела, брутално су премештене 2.000 километара источно. Русија се наша сама, изолована, уз Белорусију и Украјину, пре него што она постана жртва преузимања власти 2004. и 2014. С успоном национализма у Источној Европи и Украјини, јаз се брзо претворио у жестоко непријатељство, као у Естонији, због уклањања „Бронзаног војника“, споменика припадницима Црвене армије, палим током ослобађања Талина од фашиста, и Украјини, с побуном у Донбасу након државног удара изведеног фебруара 2014.

Кундера, попут Хавела, приписује демонску, злу моћ Русији, и оптужује да је уништила секуларну културу Средње Европе, иако ју је Хитлер први напао, те да је успоставила диктаторске режиме и свела на остатке бившу културну традицију хабзбуршке Средње Европе. Та злонамерност нових централноевропских и балтичких режима према Русији увек је имала за циљ да истакне своје европејство, а тиме легитимитет у ЕУ и НАТО-у. Русији су одузете све ингеренције у бављењу националним стварима и морала је да протестује због статуса неке врсте апартејда за руске мањине које су, као у Естонији, лишене политичких права.

Пренаглашена потрага за идентитетом коју су спровеле државе Централне Европе, а значај су јој дали талентовани књижевници попут Кундере и Хавела, коначно је више да се дода на платно свеобухватног антируског става који је израдио Запад.